

Brusel 12. června 2017
(OR. en)

9310/17

ECOFIN 413
UEM 162
SOC 393
EMPL 307
COMPET 410
ENV 509
EDUC 237
RECH 193
ENER 232
JAI 492

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. dok. Komise:	ST 9255/17 ECOFIN 384 UEM 133 SOC 362 EMPL 277 COMPET 379 ENV 479 EDUC 207 RECH 163 ENER 203 JAI 455 - COM(2017) 524 final
Předmět:	Doporučení pro DOPORUČENÍ RADY k národnímu programu reforem Slovenska na rok 2017 a stanovisko Rady k programu stability Slovenska z roku 2017

Delegace naleznou v příloze výše uvedený návrh doporučení Rady ve znění revidovaném
a dohodnutém několika výbory Rady na základě návrhu Komise COM(2017) 524 final.

DOPORUČENÍ RADY

ze dne ...

k národnímu programu reforem Slovenska na rok 2017 a stanovisko Rady k programu stability Slovenska z roku 2017

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ze dne 7. července 1997 o posílení dohledu nad stavy rozpočtů a nad hospodářskými politikami a o posílení koordinace hospodářských politik¹, a zejména na čl. 5 odst. 2 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

¹ Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 1.

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Dne 16. listopadu 2016 přijala Komise roční analýzu růstu, jež zahájila evropský semestr koordinace hospodářských politik pro rok 2017. Priority této roční analýzy růstu potvrdila Evropská rada ve dnech 9. a 10. března 2017. Dne 16. listopadu 2016 přijala Komise na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011² zprávu mechanismu varování, ve které Slovensko není uvedeno mezi členskými státy, u nichž bude proveden hloubkový přezkum. Téhož dne přijala Komise rovněž doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, které bylo potvrzeno na zasedání Evropské rady ve dnech 9. a 10. března 2017. Rada přijala dne 21. března 2017 doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny („doporučení pro eurozónu“)³.
- (2) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik v hospodářské a měnové unii by Slovensko jakožto členský stát, jehož měnou je euro, mělo zajistit, aby doporučení pro eurozónu, jak je promítnuto do níže uvedených doporučení č. 1 až 2, bylo plně a včas provedeno.
- (3) Dne 22. února 2017 byla zveřejněna zpráva o Slovensku pro rok 2017. V této zprávě byl posouzen pokrok, jež Slovensko učinilo v plnění jemu určených doporučení přijatých Radou dne 12. července 2016, v přijímání opatření v návaznosti na doporučení přijatá v předchozích letech a v plnění národních cílů Slovenska v rámci strategie Evropa 2020.
- (4) Dne 26. dubna 2017 předložilo Slovensko svůj národní program reforem na rok 2017 a svůj program stability z roku 2017. Vzhledem k jejich provázanosti byly oba programy posuzovány současně.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1176/2011 ze dne 16. listopadu 2011 o prevenci a nápravě makroekonomické nerovnováhy (Úř. věst. L 306, 23.11.2011, s. 25).

³ Úř. věst. C 92, 24.3.2017, s. 1.

- (5) Relevantní doporučení pro jednotlivé země byla zohledněna při programování evropských strukturálních a investičních fondů (dále jen „ESI fondy“) na období 2014–2020. V souladu s článkem 23 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013⁴ může Komise členský stát požádat, aby svou dohodu o partnerství a příslušné programy přezkoumal a navrhl změny, je-li to nezbytné, aby se podpořilo provádění příslušných doporučení Rady. Podrobnosti o tom, jak bude Komise uvedené ustanovení používat, byly uvedeny v pokynech k uplatňování opatření propojujících účinnost ESI fondů s řádnou správou ekonomických záležitostí.
- (6) Na Slovensko se v současné době vztahuje preventivní složka Paktu o stabilitě a růstu. Ve svém programu stability z roku 2017 vláda plánuje zlepšit celkový schodek na 1,3 % HDP v roce 2017 a dále jej postupně zlepšovat na 0 % HDP v letech 2019 a 2020. Střednědobého rozpočtového cíle – strukturálního schodku ve výši 0,5 % HDP – by mělo být dosaženo v roce 2018. Podle programu stability z roku 2017 se očekává, že poměr veřejného dluhu k HDP bude postupně klesat a do roku 2020 bude činit 46 %. Makroekonomický scénář, z něhož tyto rozpočtové projekce vycházejí, je reálný.
- (7) Rada dne 12. července 2016 Slovensku doporučila, aby za účelem dosažení střednědobého rozpočtového cíle v roce 2017 dosáhlo roční fiskální korekce ve výši 0,5 % HDP. Na základě prognózy Komise z jara 2017 existuje v roce 2017 riziko určitého odchýlení od tohoto doporučení.

⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (8) S ohledem na fiskální situaci se očekává, že Slovensko v roce 2018 provede další korekci při dosahování svého střednědobého rozpočtového cíle, jímž je strukturální schodek ve výši 0,5 % HDP. Podle společně dohodnuté korekční matice v rámci Paktu o stabilitě a růstu se tato korekce promítá do požadavku na nominální míru růstu čistých primárních veřejných výdajů⁵ nepřesahující 2,9 %. To by odpovídalo strukturální korekci ve výši 0,5 % HDP. Při nezměněné politice existuje riziko výrazného odchýlení od uvedeného požadavku ve společně posuzovaném období 2017–2018. Celkově se Rada domnívá, že Slovensko musí být připraveno přijmout další opatření pro zajištění souladu v roce 2017 a že v roce 2018 budou zapotřebí další opatření, aby bylo dosaženo souladu s ustanoveními Paktu o stabilitě a růstu. Podle nařízení (ES) č. 1466/97 by se však při posuzování rozpočtových plánů a výsledků měla zohledňovat vyrovnanost rozpočtu členského státu s ohledem na cyklické podmínky. Jak připomíná sdělení Komise týkající se evropského semestru 2017, které doprovází tato doporučení pro jednotlivé země, bude třeba, aby posouzení návrhu rozpočtového plánu na rok 2018 a následné posouzení rozpočtových výsledků za rok 2018 řádně zohledňovalo cíl dosažení orientace fiskální politiky, která přispěje jak k posílení probíhajícího oživení, tak k zajištění udržitelnosti veřejných financí Slovenska. V této souvislosti Rada konstatuje, že Komise má zejména s ohledem na cyklickou situaci na Slovensku v úmyslu provést celkové posouzení v souladu s nařízením (ES) č. 1466/97.

⁵ Čisté veřejné výdaje tvoří celkové vládní výdaje s vyloučením výdajů na úroky, výdaje na programy Unie, které jsou v celé výši pokryté z fondů EU, a nediskreční změny výdajů na podporu v nezaměstnanosti. Slovenskem financovaná tvorba hrubého fixního kapitálu je rozložena do čtyřletého období. Zohledněna jsou diskreční opatření na straně příjmů nebo zvýšení příjmů povinné na základě zákona; jednorázová opatření na straně příjmů i na straně výdajů jsou kompenzována.

- (9) Slovenské veřejné finance stále čelí rizikům v dlouhodobém horizontu. Výdaje na zdravotní péči i nadále představují riziko pro dlouhodobou udržitelnost veřejných financí, neboť zvýšení nákladové efektivity zdravotnictví na Slovensku zůstává i nadále problematické. Byly podniknuty určité kroky k racionalizaci nemocniční péče a snížení nákladů, avšak konkrétní výsledky ještě nejsou viditelné. Přezkum výdajů z roku 2016 identifikoval potenciální úspory. Pokrok v realizaci komplexní reformy zdravotní péče a výdajů na zdravotnictví v praxi však zatím není velký, jelikož zavádění systému plateb na základě skupin diagnóz a spouštění systému elektronického zdravotnictví postupovalo jen pomalu. Schodek veřejného důchodového systému se kromě toho má v dlouhodobém horizontu zdvojnásobit a věková hranice pro odchod do důchodu na Slovensku patří k nejnižším v Unii. Nedávné úpravy důchodového systému měly do značné míry příležitostnou a krátkodobou povahu.
- (10) Počet daňových úniků a vyhýbání se daňovým povinnostem poklesl a je vyvíjeno úsilí zaměřené na zvýšení dobrovolného dodržování předpisů. Zlepšení v oblasti výběru daní významně snížila výpadek příjmů z DPH, který byl v minulosti vysoký. Omezení podvodů v oblasti DPH mělo také podle všeho kladný vliv na výběr daně z příjmů právnických osob. Finanční správa se zaměřuje na lepší dodržování předpisů o DPH, zejména prostřednictvím auditů. Zároveň se zvažují i jiné neauditní činnosti k posílení dobrovolného dodržování daňových předpisů.

- (11) Navzdory zlepšení na trhu práce, jež plynou ze silného hospodářského oživení a intenzivního vytváření pracovních míst, zůstává i nadále problémem dlouhodobá nezaměstnanost. Míra nezaměstnanosti je stále jednou z nejvyšších v Unii. Postihuje zejména marginalizované Romy, osoby s nízkou kvalifikací a mladé lidi. Kromě toho přetrvávají regionální rozdíly – míra nezaměstnanosti na východním Slovensku je ve srovnání s Bratislavou stále dvakrát vyšší. Účast dospělých na celoživotním vzdělávání a vzdělávání druhé šance zůstává nízká. Navzdory opatřením na podporu zapojení osob s nízkými příjmy do pracovního procesu a probíhající reformě veřejných služeb zaměstnanosti přetrvávají potíže při zavádění individualizované podpory dlouhodobě nezaměstnaným a skupinám zranitelných osob, mimo jiné v důsledku velkého počtu takových případů. Slovenský akční plán týkající se začleňování dlouhodobě nezaměstnaných na trhu práce, který je z velké části financován z Evropského sociálního fondu, usiluje o nápravu pomocí komplexního přístupu k individualizovaným službám. Tohoto cíle bude dosaženo poskytováním odborného poradenství, novým systémem profilování, spoluprací se soukromými pracovními agenturami a poskytováním cílených programů odborné přípravy, které vypracuje zaměstnavatel na základě regionálních potřeb trhu práce. Účast Romů na slovenském trhu práce zůstává velmi nízká a míra jejich zaměstnanosti se zvyšuje pomalu. Faktory, které přispívají k jejich slabému zastoupení na trhu práce, jsou nízká úroveň vzdělání a dovedností a diskriminace. Nízká míra zaměstnanosti žen v reprodukčním věku je důsledkem dlouhé rodičovské dovolené (až tři roky), kterou si zřídka vybírají muži, nedostatku zařízení péče o děti, zejména pro děti mladší tří let, a omezeného využívání pružné pracovní doby.

- (12) Koncepce vzdělávacího systému není dostatečně zaměřená na zvyšování hospodářského potenciálu Slovenska. Výsledky v oblasti vzdělávání a úrovně základních dovedností jsou podle mezinárodních norem stále neuspokojivé a v letech 2012–2015 se dále zhoršily. Kromě toho přetrvávají výrazné regionální rozdíly. Slabá výkonnost souvisí především se silným vlivem socioekonomického zázemí a etnického původu studentů, otázkami rovnosti, přístupu a začlenění, jakož i s relativně nízkou atraktivností učitelského povolání. Navzdory zvýšení platů učitelů v roce 2016, které bylo realizováno ve dvou etapách (v lednu o 4 % a v září o 6 %), a dalším zvýšením plánovaným na období 2017–2020 patří nekonkurenceschopné platové podmínky a nedostatečná průběžná odborná příprava učitelů mezi faktory, které činí tuto profesi stále velmi neatraktivní, zejména pro potenciální mladé učitele a osoby žijící v rozvinutějších regionech země. Nedávno přijaté právní předpisy proti segregaci týkající se marginalizované romské komunity musí být plně zavedeny do praxe, aby přinesly pozitivní změny a zvýšily účast Romů ve všeobecném vzdělávání podporujícím začlenění se zvláštním zaměřením na vzdělávání a péči v raném věku a předškolní vzdělávání.
- (13) Slovenská veřejná správa se modernizuje, ale problémem zůstává korupce. Vnímání korupce zůstává na vysoké úrovni a je významnou překážkou podnikání. Kontrolní mechanismy a prosazování protikorupčních právních předpisů se nadále jeví jako nedostatečné a politické iniciativy týkající se oznamování nekalých praktik (whistleblowing) a společností s fiktivním sídlem zřejmě nepostačují k vyřešení tohoto problému. Kromě toho praxe zadávání veřejných zakázek v mnoha oblastech neodpovídá osvědčeným postupům. Pracuje se na opatřeních v oblasti odborné přípravy, která by zaměstnancům umožnila používat účinnější systém zadávání veřejných zakázek. Střety zájmů, na míru šité podmínky veřejných zakázek a nadužívání kritéria nejnížší ceny při jejich zadávání však představují nadále problém a vedou k omezení soutěže založené na kritériích kvality. Opakovaně bylo hlášeno, že nedostatky v zadávání veřejných zakázek negativně ovlivňují účinnost alokace veřejných zdrojů.

- (14) Časté změny právního prostředí způsobují, že dodržování právních předpisů je pro společnosti obtížné a nákladné, a legislativní a regulační postupy a režimy platební neschopnosti jsou často vnímány jako nedostatečně vstřícné vůči podnikatelům. Nedávno byla vytvořena mezirezortní pracovní skupina pro podnikání, kterou řídí tajemník ministerstva hospodářství a jež by měla do června 2017 předložit návrhy na opatření ke zlepšení podnikatelského prostředí. Na Slovensku nadále existují významné regulační překážky v sektoru podnikatelských služeb. Komise ve snaze řešit tento problém poskytla v lednu 2017 ve sdělení o doporučeních k reformám v oblasti regulace odborných služeb v rámci balíčku opatření proti překážkám na trzích služeb konkrétní pokyny pro jednotlivá povolání.
- (15) Ačkoli je vyvíjeno úsilí zaměřené na řešení nedostatků, výzvou pro Slovensko zůstává zlepšování účinnosti, včetně nezávislosti soudního systému. Obavy ohledně účinnosti a nezávislosti soudnictví však přetrvávají. Veřejná správa se kromě toho nadále potýká s neefektivitou, nedostatečnou kapacitou a roztržitostí. Pozitivními kroky kupředu jsou přijetí strategie pro řízení lidských zdrojů v říjnu 2015 a nedávné přijetí zákona o státní službě. Na provádění zásad zákona o státní službě, jakož i etického kodexu pro úředníky veřejné správy bude dohlížet nová, politicky nezávislá Rada pro veřejnou službu. Složitý a nepřehledný regulační rámec komplikuje vztahy mezi zúčastněnými stranami na trhu s energií. Nedávné změny ve stanovování distribučních tarifů naznačují pokračující ovlivňování ze strany politického a podnikatelského prostředí. Přijetí právních předpisů, které dávají vládě výhradní právo jmenovat předsedu regulačního orgánu a umožňují ministerstvu hospodářství a ministerstvu životního prostředí vstupovat do procesu stanovování cen, povede pravděpodobně k omezení nezávislosti regulátora cen energie.

- (16) V kontextu evropského semestru 2017 provedla Komise komplexní analýzu hospodářské politiky Slovenska, kterou zveřejnila ve své zprávě o této zemi pro rok 2017. Posoudila také program stability z roku 2017 a národní program reforem na rok 2017, jakož i opatření přijatá v návaznosti na doporučení, která byla Slovensku adresována v předchozích letech. Vzala v úvahu nejen jejich význam pro udržitelnou fiskální a sociálně-ekonomickou politiku ve Slovensku, ale také jejich soulad s unijními pravidly a pokyny, neboť celkovou správu ekonomických záležitostí v Unii je třeba posílit tím, že do rozhodování členských států v budoucnu budou zahrnuty vstupy na úrovni Unie.
- (17) Na základě tohoto posouzení přezkoumala Rada program stability z roku 2017, přičemž její stanovisko⁶ je promítnuto zejména do níže uvedeného doporučení č. 1,

DOPORUČUJE Slovensku v letech 2017 a 2018:

1. Vyvinout v roce 2018 významné fiskální úsilí v souladu s požadavky preventivní složky Paktu o stabilitě a růstu, s přihlédnutím k nutnosti posílit probíhající oživení a zajistit udržitelnost veřejných financí Slovenska. Zlepšit nákladovou efektivitu systému zdravotní péče, a to i realizací projektu týkajícího se zhodnocení vynakládaných finančních prostředků.
2. Zlepšit aktivační opatření pro znevýhodněné skupiny, a to i prováděním akčního plánu pro dlouhodobě nezaměstnané a poskytováním individualizovaných služeb a cílené odborné přípravy. Zvýšit pracovní příležitosti pro ženy, zejména rozšířením finančně dostupné a kvalitní péče o děti. Zlepšit kvalitu vzdělávání a zvýšit účast Romů ve všeobecném inkluzivním vzdělávání.

⁶ Podle čl. 5 odst. 2 nařízení (ES) č. 1466/97.

3. Zlepšit hospodářskou soutěž a transparentnost veřejných zakázek a posílit boj proti korupci důraznějším prosazováním stávajících právních předpisů. Přijmout a provádět komplexní plán na snížení administrativních a regulačních překážek, jimž čelí podniky. Zlepšit efektivnost systému soudnictví, mimo jiné zkrácením délky občanskoprávního a obchodního řízení.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda nebo předsedkyně
